

Posudek oponenta na bakalářskou práci „Angažovanost studentů vysokých škol na trhu práce v ČR z genderového hlediska“ (Martin Zeleňák, 2020)

vypracoval: Ondřej Špaček, Ph.D.

Předložená bakalářská práce se zabývá otázkou genderových rozdílů v zaměstnanosti studentů a studentek během jejich studia, včetně rozdílů ve způsobu zapojení do pracovního trhu a motivací k hledání zaměstnání. Bakalářská práce se opírá o vlastní dotazníkové šetření a dochází k závěru, že z předpokládaných rozdílů se potvrzuje pouze rozdíl mezi deklarovanou hodinovou mzdou a kariérní motivace k práci při studiu.

Práce představuje srozumitelný, ucelený text, nicméně v mnoha ohledech je z hlediska řemeslných kvalit problematická.

Vstupní diskuze zahrnuje několik studií, které jsou v textu spíše rekapitulovány a stavěny vedle sebe, než že by vytvářely zřetelnou oporu pro vlastní výzkum. V práci zejména chybí teoretické promyšlení dvojí specifičnosti tržních situací, kterými se zabývá – tj. v čem může být specifická pozice žen – studentek a mužů – studentů. To nelze mezi řádky vyčíst pouhým „sečtením“ situace studentů a genderové segmentace. Pro formulaci relevantních hypotéz je to přitom nezbytné.

Zvolené postupy empirického výzkumu jsou metodologicky značně problematické. Autor tvrdí, že nesestavuje reprezentativní výběr, ale pouze sondu. Co to ale znamená? Jakou roli může taková sonda mít, zvláště v oblasti a tématu, které je již standardizovaně prozkoumávané, a kde existují již realizovaná rozsáhlá šetření (viz např. v práci citované šetření EUROSTUDENT)? Navíc autor v této souvislosti jako problematickou chápe velikost výběru, nikoli způsob jeho konstrukce. To nicméně naznačuje zásadní nepochopení logice výběrových šetření.

Rekrutace respondentů skrze facebookové skupiny bude nejspíše zatížena významným neznámým zkreslením, které přitom může být spojeno právě se zkoumanými jevy. Nad validitou výsledků tak visí významný otazník. Exemplární v tomto je pak jedna ze zahrnutých skupin – „Dotazníky k diplomkám... aneb potřebuji respondenty“. Zde už konstrukce výběru hraničí s parodií bakalářské práce. V tomto kontextu také spatřuji za eticky problematické, že z autorových slov vyplývá, že dané facebookové skupiny natolik opakovaně zaplňoval výzvami k účasti ve výzkumu, až mu byly některými administrátory tyto příspěvky mazány.

Analýza dat je prezentována spíše nepřehledně, výrazné množství deskriptivních tabulek nepřináší hlubší porozumění situaci. Hypotézy jsou pak testovány spíše jednoduše prostřednictvím srovnání průměrů. Autor přitom neproblematizuje validitu dat, tedy nezamýšlí se nad tím, zda např. rozdíl v hodinových mzdách nemůže být způsoben odlišnou sebereprezentací studentů a studentek atp. Také v diskuzi je statistická významnost zaměňována s věcnou významností, respektive způsob formulace hypotéz navádí k této záměně. Závěrečná diskuze reliabilita se zabývá z velké části otázkami validity.

Seznam literatury nerespektuje zavedené citační normy.

Celkově hodnotím bakalářskou práci na hranici obhajitelnosti. Kombinace povrchního přehledu teoretických východisek, fundamentálně chybně založené konstrukce výběru, nepřiliš efektivní analýzy a formálně neodpovídajícího seznamu literatury vede k tomu, že je otázkou, nakolik text splňuje základní požadavky kladené na kvalifikační práci.

V Praze dne 15. 6. 2020

Ondřej Špaček, Ph.D.